

RIFs norm for god forretningsskikk

Vedtatt på RIFs årsmøte 10. april 2008.

RIF-firmaenes ledere og medarbeidere skal utøve sin virksomhet i samsvar med god forretningsskikk. Dette innebærer åpen og etisk forretningsmessig drift, med opptreden overfor kunder, kolleger, andre samarbeidsparter, ansatte og omverdenen i samsvar med denne norm.

Samfunnsansvar

RIF-firmaene og deres medarbeidere har et samfunnsansvar med utgangspunkt i både samfunnets legitime forventninger til profesjoner, rådgiveres omsorgsforpliktelser og hensynet til rådgiverbransjens omdømme. Dette innebærer krav fra RIF om at RIF-firmaenes ledere og medarbeidere skal:

1. Ikke delta i prosjekter som bryter lov.
2. Arbeide aktivt for å ivareta prosjekters kvalitet, herunder påvirkning av ytre miljøforhold, arbeidsmiljø og sikkerhet ved gjennomføring av oppdrag.
3. Arbeide for en åpen og redelig konkurranse, herunder unngå opptreden som kan innebære ulovlig prissamarbeid, ulovlig markedsdeling eller annet som kan hindre, innskrenke eller vri konkurranse.
4. Innta en aktiv holdning mot korrupsjon og forhold som kan tenkes knyttet til korrupsjon.
5. Føre regnskap i overensstemmelse med god regnskaps- og bokføringsskikk, herunder dokumentere hva faktura eller innbetalt beløp gjelder i forhold til hva som faktisk er levert eller mottatt av ytelser.
6. Varsle om uetiske eller ulovlige forhold en er kjent med som er eller antas vil bli begått
7. Innta en aktiv holdning for menneskerettigheter, med åpen holdning til å inkludere medarbeidere fra ulike land og kulturer.
8. Forvalte firmaets personalforhold og kompetanseutvikling på en måte som bidrar til å gjøre rådgiverbransjen utviklende og attraktiv.
9. Ha en åpen opptreden overfor og gjennom medier i tråd med denne Norm.

Opptreden overfor kunder

Rådgivere skal betjene sine kunder ut i fra omsorgsforpliktelsene, men har også videre forpliktelser. Dette innebærer krav fra RIF om at RIF-firmaenes ledere og medarbeidere skal:

1. Velge, planlegge og gjennomføre oppdrag på en måte som balanserer kundens interesser og forventninger, samfunnets interesser og rådgiverforetakets forretningsmessige interesser, og informere og avklare dersom oppdraget eller premissene for dette strir mot noens interesser.
2. Firmaet bør avstå fra oppdrag der nødvendige endringer ikke oppnås. Kun engasjere seg i oppdrag innen områder der det kan skaffes tilstrekkelig kompetanse og kapasitet, og ta hensyn til dette i både tilbuds- og gjennomføringsfase.
3. Forvisse seg om at kunde er informert dersom det er gitt råd vedrørende utforming av deler eller hele av et tilbudsgrunnlag for anskaffelse og en har til hensikt å delta i konkurransen, eventuelt bistå et annet selskap som skal delta i konkurransen.
4. Varsle offentlig kunde dersom man vet at oppdraget ikke har vært konkurranseutsatt.
5. Samarbeide med kunden om nødvendig klargjøring av oppdragets innhold, og informere og avklare betydningen av påregnelige risiko som kunden ikke kan forventes å ha kjennskap til.
6. Informere om og avklare hvorvidt eventuell tilknytning til andre interesser kan ha innvirkning på uhildet gjennomføring av oppdraget, og opptre slik at det ikke kan reises tvil om at kundens interesser ivaretas.
7. Skriftlig bekrefte oppdragets innhold, forutsatte godtgjøring og eventuell begrensning av ansvar.
8. Ikke motta vederlag eller andre former for godtgjøring fra andre enn kunde i forbindelse med oppdraget, uten kundens samtykke.
9. Ikke motta eller foreta betaling med irregulære betalingsmidler som kontanter, sjekk, bankremisse og naturalytelser, og ikke foreta eller motta forskuddsbetaling uten at forskuddet har grunnlag i skriftlig avtale og seinere avregnes mot leverte varer eller tjenester.
10. Ikke gi eller motta gaver eller andre fordeler som er egnet til å skape mistanke om korrupsjon eller uakseptabel påvirkning.
11. Beskytte opplysninger om kundens personlige eller forretningsmessige forhold.

Opptreden overfor samarbeidsparter og konkurrenter

RIF-firmaene og deres medarbeidere har ansvar for å bidra til gode og utviklende samarbeidsforhold, og kvalitativt gode prosjekter. Dette innebærer krav fra RIF om at RIF-firmaenes ledere og medarbeidere skal:

1. Bidra til å utvikle rådgiverbransjen og samarbeidende parter gjennom åpen meningsutveksling, med nøktern og tilbørlig omtale av andre aktører og deres handlinger.
2. Ta det direkte opp med vedkommende dersom andres kompetanse eller løsninger ikke anses tilfredsstillende i gjennomføring av samarbeidende prosjekt, og om nødvendig ta det opp med kunden.
3. Forvisse seg om at andre konkurrenter blir informert dersom en deltar i konkurranser hvor selskapet på forhånd har gitt råd vedrørende utforming av deler eller hele av tilbudsgrunnlaget.
4. Ikke bruke informasjon mottatt i oppdragssammenheng i strid med kundens interesser.
5. Ikke gi eller motta gaver eller andre fordeler som kan skape mistanke om korrupsjon eller uakseptabel påvirkning.
6. Ikke ta del i eller påvirke beslutning hvor det foreligger interessekonflikt eller andre forhold som kan gi grunnlag for å stille spørsmål ved uavhengighet eller habilitet.
7. Inngå skriftlig avtale med eventuelle mellommenn som agenter, konsulenter, meglere og lobbyister, og beskrive det reelle avtaleforholdet, med vederlag tilpasset det arbeid som skal utføres.

Reaksjon fra RIF ved overtredelse av norm for god forretningsskikk

RIFs lover fastsetter at ved brudd på Norm for god forretningsskikk, vil RIF reagere gjennom påpekning eller formell advarsel, eventuelt også kombinert med bot. Alvorlige forhold kan medføre eksklusjon av firma, eventuelt tilbakekalling av RIF-godkjenning som rådgiver.

Det er RIFs nærings- og etikkråd, oppnevnt av RIFs Hovedstyre, som først behandler en slik sak. Rådet kan selv ta initiativ til dette, men initiativ kan også komme fra andre i RIF-miljøet eller utenforstående. Behandlingen vil være kontradiktorisk, ved at angjeldende firma/rådgiver blir kontaktet, med tilstrekkelig tid til å presentere sin versjon av forholdet.

Vedtak om eventuell eksklusjon gjøres av Hovedstyret. I påvente av mulig eksklusjon, kan det være aktuelt med suspensjon av firma fra RIF. Alle former for vedtak, unntatt suspensjon, kan ankes innen 30 dager for RIFs Ankerråd, valgt av årsmøtet. Endelig vedtak om formell klage eller eksklusjon kan også bli gjort alminnelig kjent.

Det er en selvfølge at alle RIF-firmaer og alle ansatte i medlemsbedriftene til enhver tid opptre i overensstemmelse med norske og internasjonale lover og regler.

OMDØMME TIL MEDLEMSFIRMA

Det å bli knyttet til straffbare handlinger, slik som korrupsjon, innebærer en alvorlig trussel mot firmaets omdømme. Beskyttelse mot korrupsjonsrisikoen er inntatt i del III i denne veilederen. Dersom det avsløres alvorlige regelbrudd i noen av medlemsfirmaene vil ikke det bare ramme det enkelte RIF-firma og personer i firmaet, men det kan også skade hele bransjen og RIF som merkevare.

En av RIFs prioriterte oppgaver er å profilere medlemsfirmaene som høykompetente ansvarlige virksomheter som har stor nytte for samfunnet og de enkelte kunder. Det er derfor viktig at RIF som organisasjon og merkevare knyttes til slike verdier. Det forplikter medlemsfirmaene, deres ledere, RIF-godkjente rådgivere og øvrige medarbeidere å leve og handle etter dette. En slik profil vil også styrke firmaene i deres søken etter kompetent personalrekruttering og økt inntjening.

Hensynet til godt omdømme innebærer at det ikke er tilstrekkelig å kun være lovlydig. Omdømmet blir også vurdert ut ifra de bredere standarder som settes til etikk, moral og forretningsskikk.

Skjerpet praksis ved offentlige anskaffelser

Det å innta en offensiv holdning for å sikre etterlevelse av krav til god forretningsskikk, forutsetter flere typer tiltak fra firmaet, der det grunnleggende er god kunnskap om relevante lover og regler. Etterlevelse av kravene kan også føre til at det må gis beskjed til oppdragsgiver om forhold du blir oppmerksom på hos oppdragsgiver som kan være lovstridig. For eksempel, i forbindelse med anskaffelser, og spesielt i offentlige kontrakter, kan firmaets eventuelle medvirkning til lovstridige handlinger innebære utestengelse fra offentlige anbudskonkurranser.

Leverandører som er dømt for visse former for økonomisk kriminalitet, slik som for eksempel korrupsjon, risikerer å bli avvist fra offentlig anbudskonkurranser (anskaffelsesforskriften § 24-2). Avvisning kan også være aktuelt dersom firmaet ikke har